

Akademický sněm: 13 priorit podpoří základní výzkum i výsledky pro praxi

14.4.2026 - Zuzana Dupalová, Luděk Svoboda | Akademie věd České republiky

Akademie věd ČR hodlá ještě důsledněji naplňovat své poslání vytvářet špičkové výzkumy a výsledky využitelné pro společnost. Instituci s tím pomůže třináct vytyčených strategických priorit. Akademický sněm AV ČR je přijal na 67. zasedání 14. dubna 2026 v pražském Národním domě na Vinohradech, který jako tradičně hostil představitele vědy i politiky. Účastníci se dále mimo jiné věnovali i otázkám financování vědy a výzkumu.

Více než 7000 vědců a vědkyň z 54 pracovišť utvářejí Akademii věd ČR: největší neuniverzitní výzkumnou instituci v Česku. Zvýšit její výkonnost v národním i mezinárodním prostředí a posílit její stabilitu chce Akademická rada AV ČR do roku 2029 novou programovou strategií. Předseda Radomír Pánek při zasedání Akademického sněmu AV ČR zdůraznil, že priority kombinují organizační i legislativní změny: „Umožní důsledněji a efektivněji naplňovat veřejné poslání Akademie věd.“

Šťastná třináctka pro excelentní vědu

Strategické priority vycházejí z 13 tematických oblastí. Akademická rada AV ČR v nich rozvíjí silné stránky instituce, reaguje na aktuální výzvy a zvyšuje kvalitu výzkumu na svých pracovištích. Patří mezi ně například transfer znalostí a technologií, spolupráce s vysokými školami, bezpečnost výzkumu, komunikace s veřejností nebo excelentní výzkum a podpora kariér.

Do poslední jmenované oblasti patří mimo jiné program Akademie budoucnosti. Naplno se rozjel začátkem letošního roku a podpoří excelentní vědu, stáže, návraty výzkumníků, získávání zahraničních odborníků nebo rozvoj výzkumných skupin.

„Excelenci chceme podporovat systematicky. Hledali jsme proto cesty, jak propojit existující nástroje s novými, jež odrážejí potřeby pracovišť i proměny vědeckého prostředí,“ pokračoval Radomír Pánek a dodal, že za důležité považuje i zvýšení účasti v grantových soutěžích Evropské výzkumné rady (European Research Council – ERC): „Případný úspěch totiž katapultuje vědce a vědkyně i jejich hostitelské instituce do absolutní evropské špičky. Žadatelům a žadatelkám nově pomůžeme v takzvaném ERC inkubátoru.“

Nové programy podpory - Akademie budoucnosti a ERC inkubátor

**Akademie budoucnosti? Instituce, která přiláká vědce nejen kvalitou výzkumu
Jak nápady proměnit v granty? Vědcům pomůže ERC inkubátor, říká Luděk Brož**

Transfer v Akademii věd má svou vlajkovou loď

Pro silnější podporu transferu, další ze strategických priorit Akademické rady AV ČR, letos instituce už podnikla některé důležité kroky. Vznikla například akciová společnost CAS Innovation (zkráceně CASI) pro přenos výsledků k aplikacím, která zajistí jednotné postupy pro vznik a správu spin-offů a start-upů. Radomír Pánek zdůraznil, že CASI je vedle Strategie AV21, programu PRAK a jeho podprogramu PRAK SHAPE dalším pilířem pro spolupráci Akademie věd ČR s aplikační sférou: „Věřím, že se brzy stane naší vlajkovou lodí.“

Mezi zakládajícími subjekty CASI je osm pracovišť Akademie věd ČR, majoritním akcionářem je Středisko společných činností AV ČR. CASI podle Radomíra Pánka umožní financovat pokročilejší

fáze vývoje technologií, které přesahují možnosti rozpočtu instituce, a přispěje ke zvýšení inovační výkonnosti české ekonomiky.

V platformě Science4Policy uvedla Akademie věd do praxe také odborná doporučení, která lze využít při utváření veřejných politik. Součástí aktivit nové platformy jsou *policy papery* a *policy briefy*, které společně s vědci a vědkyněmi z pracovišť vypracovává CETAV – Centrum transferu AV ČR. Zatím poslední z nich se věnuje bezpečnostním aspektům a roli pravoslavné církve v Česku.

Mezi prioritami jsou spolupráce s vysokými školami i bezpečnost výzkumu

Akademie věd ČR hodlá intenzivněji spolupracovat také s vysokými školami a rozvíjet doktorské vzdělávání. „Průběžně jednáme o nastavení spolupráce – s mnoha univerzitami se to už podařilo, nyní jednáme například s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a Vysokou školou chemicko-technologickou v Praze,“ vyzdvihl Radomír Pánek a doplnil, že nově Akademie věd ČR navázala spolupráci s Univerzitou obrany.

Programové priority zohledňují i posilování kybernetické bezpečnosti a zvýšení odolnosti vůči nelegitímnímu ovlivňování. Plánují se proto opatření, která povedou k rozvoji IT infrastruktury nebo k zavedení principů udržitelnosti do každodenního provozu.

Komunikační strategie podpoří jednotnost Akademie věd

Radomír Pánek hovořil na Akademickém sněmu AV ČR rovněž o svém záměru vypracovat novou komunikační strategii instituce. Jejím prostřednictvím chce zvyšovat viditelnost Akademie věd a její důvěryhodnost jako jednotného celku.

„Považuji za klíčové, aby Akademii věd jako jednotnou a pro společnost důležitou organizaci vnímala nejen veřejnost, decizní sféra, průmysloví partneři, ale i naši zaměstnanci,“ řekl Radomír Pánek s tím, že komunikační strategii plánuje zavádět od druhé poloviny letošního roku.

Jak Akademická rada AV ČR posiluje roli Akademie věd ČR, se dočtete v anketě:

Část I.

Část II.

Vědecká rada podpoří rozvoj bádání

Vybrané priority Vědecké rady AV ČR představil účastníkům Sněmu její předseda Pavel Baran. Letos v únoru se například zabývala návrhy úprav stávajících programů podpory excelence a kariér. Pavel Baran doplnil, že Vědecká rada AV ČR bude sledovat také transparentnost rozhodovacích procesů.

Mezi prioritami poradního a koncepčního orgánu Akademické rady AV ČR jsou podle Pavla Barana například už zmíněný transfer znalostí a technologií, spolupráce na výběru programů Strategie AV21 nebo zvyšování kvality řízení o udělení titulu DSc. „Nadále usilujeme o jeho zákonné uznání na národní úrovni,“ doplnil. Hovořil ale i o umělé inteligenci ve výzkumu. „Dovolte mi na závěr jedno motto. Jednota v různosti. To by mělo být něco, o čem přemýšlíme v souvislosti s identitou Akademie věd,“ uzavřel Pavel Baran.

Peníze na vědu? Méně než je průměr Evropské unie

Akademie věd ČR dokončila v prvních měsících letošního roku interní hodnocení výsledků svých pracovišť za roky 2020–2024. Jak zdůraznil Radomír Pánek, hodnocení prokázalo, že mnohá pracoviště a jejich týmy patří ke světové špičce – ať už z pohledu kvality nebo využitelnosti výsledků: „Sedmdesát procent vybraných výstupů dosáhlo nejvyšších stupňů ‚Outstanding‘ nebo ‚Excellent‘.“

Současná výše financí na vědu ale ohrožuje udržení výjimečné kvality výzkumu. Česko navíc vstoupilo do letoška v rozpočtovém provizoriu a výdaje na vědu, výzkum a inovace stagnovaly – a to

navzdory tomu, že se po jednáních s představiteli vlády podařilo navýšit rozpočet Akademie věd ČR o 180 milionů korun oproti roku 2025. Celková částka tak přesáhla osm miliard. „I přes složitou situaci státního rozpočtu nepovažuji navýšení za dostatečné a vedu další jednání, abychom dosáhli dalšího navýšení letošního rozpočtu,“ komentoval předseda instituce.

Podle Radomíra Pánka trpí český vědní systém dlouhodobým podfinancováním. „Data vyvracejí, že peněz je dostatek a problém spočívá pouze v jejich distribuci,“ řekl Radomír Pánek. Údaje Eurostatu a OECD dokládají, že podíl výdajů na výzkum, vývoj a inovace v Česku je pod průměrem Evropské unie dlouhodobě. Navíc klesá i podíl státních výdajů.

„Podíl HDP na vědu se vloni snížil na 0,5 %, podle výhledu nově schváleného rozpočtu má klesnout až na 0,42 % v roce 2028. Naši společnou ambicí proto musí být razantní zlepšení – jen tak se přiblížíme vědecky a technologicky vyspělým zemím,“ upozornil.

Tvrzení Radomíra Pánka podpořil i Jiří Drahoš, první místopředseda Senátu Parlamentu ČR a bývalý předseda Akademie věd ČR: „Mají-li být věda a výzkum prioritou, je klíčové navýšit jejich financování alespoň na průměrnou evropskou úroveň. Bez stabilní institucionální základny nemohou pracoviště Akademie věd a vysoké školy udržet kvalitu vědecké a vzdělávací činnosti a dlouhodobě plánovat projekty.“

Předseda Rady pro výzkum, vývoj a inovace a 1. místopředseda vlády Karel Havlíček v souvislosti s prostředky na výzkum zmínil, že se připravují změny. „RVVI musí přehodnotit stávající systém hodnocení. Stejně tak systém financování, ze kterého jsem vysloveně nešťastný,“ uvedl Karel Havlíček a dodal, že se v Radě chce podrobně zaměřit na oprávněnost čerpání financí na výzkum zejména v podnikatelském sektoru.

Radomír Pánek ocenil, že nová hospodářská strategie vlády počítá s růstem výdajů na výzkum, vývoj a inovace na 2 % HDP už v příštím roce. Jednu třetinu růstu má přitom zajistit veřejné financování a dvě třetiny soukromé zdroje.

Podle předsedy České konference rektorů Milana Pospíšila je nezbytné excelenci ve vědě a výzkumu podporovat: „Když sleduji vývoj geopolitické situace ve světě, mám obavy, jestli navýšení výdajů na vědu a výzkum bude v příštích letech vůbec možné. Excellence je ale možností, jak za jednu českou korunu získat dvě eura z Evropy.“

V závěru svého projevu Radomír Pánek zdůraznil, že Akademie věd ČR nikdy nespolehlala pasivně na podporu zvenčí. „Naopak – i přes ekonomické potíže aktivně vytváříme platformy a nástroje, které podporují rozvoj transferových aktivit,“ uzavřel.

Dokumenty z Akademického sněmu AV ČR najdete zde.

Příští, 68. zasedání se uskuteční 8. prosince 2026.

Připravila: Zuzana Dupalová a Luděk Svoboda, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

Foto: Josef Landergott, Divize vnějších vztahů SSČ AV ČR

<https://www.avcr.cz/cs/o-nas/aktuality/Akademicky-snem-13-priorit-podpori-zakladni-vyzkum-i-vysledky-pro-praxi-00001>